

УДК: 346.1

УЧАСТЬ ДЕРЖАВИ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Коваленко Інна Анатоліївна

к.ю.н., доцент

Самощенко Ярослав Юрійович

студент

Київський Національний університет

технологій та дизайну

м. Київ, Україна

Анотація. На сьогоднішній день в Україні одними з суб'єктів господарського права є органи влади і органи адміністративно-господарського управління та контролю. Економічна роль держави представлена найважливішими функціями, такими як розробка господарського законодавства; забезпечення правової основи і соціального клімату, що сприяють ефективному функціонуванню ринкової економіки; підтримка конкуренції і забезпечення збереження ринкового механізму; перерозподіл доходів і матеріальних благ, спрямований, насамперед на забезпечення соціальних гарантій і захист різних суспільних груп, що їх потребують; стабілізація економіки в умовах коливання економічної кон'юнктури, а також стимулюванням економічного росту; державне регулювання і підтримка підприємницької діяльності.

Законодавством визначені об'єкти, що відносяться виключно до державної власності. Конституція України відносить функцію управління об'єктами державної власності до повноважень Уряду, законом визначаються й інші органи, уповноважені на здійснення такого управління [1].

Законодавством докладно регулюється участь органів виконавчої влади у розміщенні і реалізації державних контрактів (на постачання, підряд, закупівлю сільськогосподарської продукції тощо). Держава як учасник угод виступає при емісії та обігу різних цінних паперів, у тому числі й державних цінних паперів.

Вона може бути як емітентом, так і власником цінних паперів. Будучи найбільшим позичальником, держава визначає механізм запозичень і обов'язок державних органів щодо обслуговування внутрішнього і зовнішнього боргу. Держава може укладати угоди про розподіл продукції, а також брати участь у відносинах, регламентованих інтелектуальним правом.

Держава може брати участь в обороті як безпосередньо, так і через спеціально створені нею для цих цілей державні юридичні особи в організаційно-правових формах, передбачених законодавством.

Ключові слова: господарська діяльність, економічна політика держави, органи місцевого самоврядування, держава, суб'єкти господарювання.

Господарська діяльність — це будь-яка діяльність, в тому числі підприємницька, головними функціями є виробництво, обмін та переробка матеріальних і нематеріальних благ, що виступають у формі товару. Також дуже багато зустрічається, що господарська діяльність – це суспільно-корисна діяльність, яка виконується на професійній основі, якщо її результати реалізуються як товар.

Під господарською діяльністю в Господарському кодексі України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність [2].

Господарська діяльність включає в себе виробничу діяльність, у процесі якої виробляється продукція, тобто вироби народного споживання та інші матеріальні цінності і невиробничу діяльність, пов'язану з виконанням різних видів робіт, у тому числі науково-дослідних, надання послуг, результати яких відчужуються як товар.

В залежності від мети і механізму здійснення, господарська діяльність поділяється на підприємницьку (комерційну) діяльність - це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик, господарська діяльність задля

досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку, та на непідприємницьку (некомерційну) діяльність - це самостійна систематична господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання, спрямована на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку.

Ознаками господарської діяльності є її ініціативність, самостійність, творчий та інноваційний характер, систематичність; цільова спрямованість на отримання прибутку, самостійна юридична відповідальність та соціально-відповідальний характер.

Державою визначаються і основні напрями економічної політики - це

Структурно-галузева політика - спрямована на здійснення державою прогресивних змін у структурі економіки, удосконалення міжгалузевих та внутрішньогалузевих пропорцій, стимулювання розвитку галузей, які визначають науково-технічний прогрес, забезпечують конкурентоспроможність продукції та зростання рівня життя населення. Складові цієї політики є промислова, аграрна, будівельна та інші сфери економічної політики, щодо яких держава здійснює відносно самостійний комплекс заходів стимулюючого впливу; Амортизаційна політика, спрямована на створення суб'єктам господарювання найбільш сприятливих та рівноцінних умов забезпечення процесу простого відтворення основних виробничих і невиробничих фондів переважно на якісно новій техніко-технологічній основі; Інвестиційна політика - спрямована на створення суб'єктам господарювання необхідних умов для залучення і концентрації коштів на потреби розширеного відтворення основних засобів виробництва, переважно у галузях, розвиток яких визначено як пріоритети структурно-галузевої політики, а також забезпечення ефективного і відповідального використання цих коштів та здійснення контролю за ним; Цінова політика - спрямована на регулювання державою відносин обміну між суб'єктами ринку з метою забезпечення еквівалентності в процесі реалізації національного продукту, дотримання необхідної паритетності цін між галузями та видами господарської діяльності, а також забезпечення стабільності оптових

та роздрібних цін; Політика інституційних перетворень - спрямована на формування раціональної багатоукладної економічної системи шляхом трансформування відносин власності, здійснення роздержавлення економіки, приватизації та націоналізації виробничих фондів, забезпечення на власній основі розвитку різних форм власності і господарювання, еквівалентності відносин обміну між суб'єктами господарювання, державну підтримку і захист усіх форм ефективного господарювання та ліквідацію будь-яких протизаконних економічних структур; Антимонопольно-конкурентна політика - спрямована на створення оптимального конкурентного середовища діяльності суб'єктів господарювання, забезпечення їх взаємодії на умовах недопущення проявів дискримінації одних суб'єктів іншими, насамперед у сфері монопольного ціноутворення та за рахунок зниження якості продукції, послуг, сприяння зростанню ефективної соціально орієнтованої економіки; Бюджетна політика - спрямована на оптимізацію та раціоналізацію формування доходів і використання державних фінансових ресурсів, підвищення ефективності державних інвестицій у економіку, узгодження загальнодержавних і місцевих інтересів у сфері міжбюджетних відносин, регулювання державного боргу та забезпечення соціальної справедливості при перерозподілі національного доходу; Грошово-кредитна політика - спрямована на забезпечення економіки економічно необхідним обсягом грошової маси, досягнення ефективного готівкового обігу, залучення коштів суб'єктів господарювання та населення до банківської системи, стимулювання використання кредитних ресурсів на потреби функціонування і розвитку економіки; Податкова політика - спрямована на забезпечення економічно обґрунтованого податкового навантаження на суб'єктів господарювання, стимулювання суспільно необхідної економічної діяльності суб'єктів, а також дотримання принципу соціальної справедливості та конституційних гарантій прав громадян при оподаткуванні їх доходів; Валютна політика - спрямована на встановлення і підтримання паритетного курсу національної валюти щодо іноземних валют, стимулювання зростання державних валютних резервів та їх ефективне

використання; Зовнішньоекономічна політика - спрямована на регулювання державою відносин суб'єктів господарювання з іноземними суб'єктами господарювання та захист національного ринку і вітчизняного товаровиробника.

Найвідомішою є екологічна політика - що забезпечує раціональне використання та повноцінне відтворення природних ресурсів, створення безпечних умов життєдіяльності населення.

Виділяють певні види політик у соціально-економічній сфері держави: соціальна політика захисту прав споживачів, політика заробітної плати і доходів населення, політика зайнятості, політика соціального захисту та соціального забезпечення.

Держава виникає як особлива політична, територіальна і структурна організація суспільства. Вона характеризується наявністю публічної політичної влади, яка не збігається з суспільством. У суспільстві виокремлюється верства населення, яка не виробляє матеріальних чи духовних благ, а тільки займається управлінськими справами і наділяється для цього владними повноваженнями. З ускладненням суспільних функцій відбувається кількісне зростання професійних управлінців. Необхідність захисту і охорони кордонів потребувала формування армії. Складається нова структура — апарат держави, первинна бюрократія. Публічна влада концентрується в містах, де проживають всі члени бюрократичного апарату, і розширює сферу своєї діяльності. Управління в родовій общині ще не відокремлювалося від суспільства, рішення приймалися і виконувалися членами роду добровільно, не було спеціальних засобів і апарату примусу. Для утримання державних чиновників, армії, поліції, фінансування загальносоціальних функцій держави необхідні матеріальні засоби. Спочатку це був додатковий продукт, у подальшому суспільство перейшло до регулярного збирання данини, а ще пізніше — до введення і сплати податків. Податки — це безоплатні, постійні платежі на користь держави (казни). Платежі існували як у натуральній, так і в грошовій формі [3].

Органи місцевого самоврядування — виборні та інші органи

територіальних громад, наділені повноваженнями вирішувати питання місцевого значення. Якщо проаналізувати вищезазначене пояснення «Органи місцевого самоврядування» то можна стверджувати, що це орган, який утворюється територіальною громадою (територіальними громадами району, області) у встановленому законом порядку для виконання завдань і функцій місцевого самоврядування, наділений відповідно до закону владними повноваженнями, які реалізуються у визначених законом правових та організаційних формах. До них належать сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи; районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст; районні у містах ради та їх виконавчі органи [4].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України (ВВР), 28 червня 1996, № 30, ст. 141.
2. Господарський кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 16.01.2003 р. // Голос України. - 2003. - 14 березня.(зі змінами станом на - 14.08.2021).
3. Міністерство освіти і науки України Нац. Юр. Акад. України ім. Ярослава Мудрого. «Загальна теорія держави і права» Підручник за редакцією док. Юр. наук, проф., академ., АПрН України М. В. Цвіка, док. Юрид. наук, проф., академ. АПрН України О. В. Петришина Харків «Право» 2009.
4. Закон України №280/97-ВР "Про місцеве самоврядування в Україні".